

ชื่อวิทยานิพนธ์ การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปลานิลแปลงเพศของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย นายธีระวัฒน์ วงศ์เพ็ญ **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา**

(1.) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2.) รองศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ อุคมสิน **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ ของเกษตรกร การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปลานิลแปลงเพศ ระดับความรู้ ทักษะต่อการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ ทักษะต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สภาพการเลี้ยงปลานิล แรงจูงใจในการเลี้ยงปลา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการผลิตปลานิลแปลงเพศ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตปลานิลแปลงเพศของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรทั้งหมดที่เลี้ยงปลานิลแปลงเพศจำนวน 171 ราย ในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุโดยเฉลี่ย 47 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สมรสแล้ว อาชีพหลักทำนา ส่วนมากเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เคยอ่านเอกสารการเลี้ยงปลาโดยเฉลี่ย 1-2 ครั้งต่อเดือน มีการเลี้ยงปลาแบบพัฒนา มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา 5-8 ปี โดยเฉลี่ยแล้วมีพื้นที่เลี้ยงปลา 2.24 ไร่ มีสมาชิกในครัวเรือน 5.33 คน มีแรงงานช่วยเลี้ยงปลา 2.58 คน มีรายได้จากการเลี้ยงปลาปีละ 104,195.91 บาท มีรายจ่ายในการเลี้ยงปลานิลปีละ 54,570.18 บาท มีแหล่งเงินทุนและสินเชื่อจาก กลุ่มเกษตรกร (2) เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศด้านการเตรียมการเลี้ยงและด้านการจัดการเลี้ยงปลาในระดับมาก และด้านการตลาดในระดับมากที่สุด (3) เกษตรกรมีระดับความรู้ ด้านการเตรียมบ่อมากที่สุด มีทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาในระดับมาก และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรในระดับมาก (4) พื้นที่เลี้ยงเป็นพื้นที่ลุ่ม ดินร่วน ใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลองในการเลี้ยงปลา พันธุ์ปลาจากสถานีประมง มีการให้อาหารสมทบ ในเวลาเช้าและเย็น โดยการ ปรยอาหารให้ทั่วบ่อ มีการจับปลาปีละ 2 ครั้ง ผลผลิตครั้งละ 3,281.29 กิโลกรัม ต่อไร่ มีการกมนาคมโดยรถยนต์สะดวกทุกฤดูกาล ปลาที่เลี้ยงไม่เป็นโรค เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการผลิตปลานิลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (5) ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีในการผลิตปลานิลแปลงเพศอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ แรงจูงใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยง และทัศนคติต่อการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ระยะทางระหว่างพื้นที่เลี้ยงปลากับแหล่งอาหาร และแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงปลา สำหรับในการนำไปปฏิบัติมีนัยสำคัญยิ่งที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การศึกษา จำนวนแหล่งเงินทุนและสินเชื่อในการดำเนินการ ระยะทางระหว่างพื้นที่เลี้ยงปลากับแหล่งอาหาร และระดับความรู้ต่อการเลี้ยงปลา และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ และแรงจูงใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงปลา (6) เกษตรกรมีปัญหาในการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศอยู่ในระดับปานกลาง และเสนอแนะให้มีการเตรียมสภาพบ่ออย่างมีประสิทธิภาพ ดูแลคุณภาพน้ำระหว่างการเลี้ยง และติดตามราคาในตลาดอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ การยอมรับเทคโนโลยี การผลิตปลานิลแปลงเพศ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

Thesis title: An Adoption of Sex Reversed Tilapia Production Technology by Farmers in Khlong Luang District, Pathum Thani Province

Researcher: Mr. Thirawat Wongpen; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Porntip Udomsin, Associate Professor; **Academic year :** 2007

ABSTRACT

The purposes of this study were to study social and economic factors of farmers who had cultured Tilapia in Khlong Luang District, Pathum Thani Province; their adoption of the sex reversed Tilapia production technology; their knowledge level of sex reversed Tilapia culturing and their attitude towards the culture; their attitude towards the operations of agricultural extension officials; the state of their Tilapia culturing; their motivation for Tilapia culturing; factors relating to their adoption of the sex reversed Tilapia production technology; and their problems and suggestions on the sex reversed Tilapia production.

The population in this study were all 171 farmers who had cultured sex reversed Tilapia in Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The data were collected by using an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multi-regression analysis.

The findings of this study were as follows: (1) Most of the farmers who had cultured sex reversed Tilapia in Khlong Luang District, Pathum Thani Province were male. Their average age was 47 years. Most of them were educated at lower secondary level and married. Their main occupation was a farmer. Most of them were a member of an agricultural sector. They had received information on Tilapia culturing from printing media, and the average frequency of their reading documents on Tilapia culturing was once or twice a month. They used the developmental methods of culturing Tilapia. The average duration of their experience in Tilapia culturing was 5-8 years. The average of their area for Tilapia culturing was 2.24 Rai. The average of the members of their family was 5.33 persons, while the average of the labor in their family who assisted them in Tilapia culturing was 2.58 persons. Their average income obtaining from Tilapia culturing was 104,195.91 Baht/year, while their average expenditure was 54,570.18 Baht/year. Their fund and loan sources were from farmer groups. (2) The farmers adopted the technology of the sex reversed Tilapia production in the aspect of preparation stage and Tilapia culturing management at much level, and in the aspect of marketing at the most level. (3) The farmers had knowledge of pond preparation at the most level, while their attitude towards Tilapia culturing and the operations of the agricultural extension officials was at much level. (4) The area used for culturing Tilapia was a lowland with loose soil, water was supplied from rivers/canals, they received Tilapia tribes from fishery stations, the Tilapia would be fed every morning and evening by sowing feed into the ponds, the Tilapia would be caught twice a year, the average production was 3,281.29 kg/Rai, the communication by car was convenient in every season, the Tilapia had no fish diseases, and the opinions of the farmers on the motivation for culturing Tilapia in general were at medium level. (5) The factors which were related to their adoption of the sex reversed Tilapia production technology at 0.01 statistical significance were their motivation for culturing Tilapia and their attitude towards the sex reversed Tilapia culture, while the distance between the area used for culturing Tilapia and their feed/ water sources was related at 0.05 statistical significance. The factors which were related to their operations at 0.01 statistical significance were their education level, the quantity of fund and loan sources for operations, the distance between the area used for culturing Tilapia and their feed sources, and their knowledge level of Tilapia culturing, while their age and their motivation for culturing Tilapia were related at 0.05 statistical significance. (6) The farmers had problems on culturing sex reversed Tilapia at medium level, and they suggested that the ponds should have been prepared efficiently, the quality of the water supplied to the Tilapia during the culturing period should have been controlled, and the market price of Tilapia should have been followed continuously.

Keywords: An Adoption of Technology, Sex Reversed Tilapia Production, Khlong Luang District, Pathum Thani Province